

Notat

Til Teknik- og Miljøudvalget

Statusredegørelse om biodiversitet i København 2025

Teknik- og Miljøudvalget, Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen orienteres om status på implementering af de initiativer, der er formuleret i *Handleplan 2022- 2025 for Biodiversitet i København*. Orienteringen indeholder en række anbefalinger fra den tværgående styregruppe for biodiversitet til, hvilke indsatser der kan prioriteres i forhandlingerne om Budget 2026.

Sagsfremstilling

Statusredegørelsen, der er vedlagt som bilag 1, er godkendt af en samlet styregruppe for biodiversitet med repræsentanter fra Teknik- og Miljøforvaltningen, Økonomiforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen samt Danmarks Naturfredningsforening.

I statusredegørelsen beskriver styregruppen den aktuelle status på implementeringen af handleplanens initiativer samt en række anbefalinger. Anbefalingerne repræsenterer styregruppens vurdering af, hvilke initiativer, der bør prioriteres med henblik på at fremme realiseringen af biodiversitetsstrategien.

Anbefalingerne opsummeres her i overskriftsform, mens den uddybende forklaring og kobling til konkrete initiativer uddybes i bilag 1.

- Fortsat fokus på oplæring og uddannelse af driftsmedarbejdere.
- Fortsat og øget fokus på at bevare eksisterende biodiversitet.
- Fortsat og øget fokus på samarbejdet med store grundejere.
- Midler til at sikre stærkere faglig forankring, samarbejde med borgere og naturdannelse blandt byens børn og unge.
- Midler til at styrke samarbejdet med byens frivillige foreninger.
- Opgradering af Københavns Kommunes naturværksted i Utterslev Mose til biodiversitetslaboratorie.
(initiativet ligger uden for Handleplanen, men fremhæves, da det er et initiativ, der tager afsæt i en allerede eksisterende facilitet, som har stort potentiale for at kunne anvendes til at ud-danne Københavns børn og unge i natur og biodiversitet. (jf. bi-lag 1, slide 1)

Baggrund

I 2023 vedtog Borgerrepræsentationen Københavns Kommunes

09-05-2025

Sagsnummer i F2
2025 - 8205

Dokumentnummer i F2
193447

Sagsnummer i eDoc
2025-0112762

Parker, Kirkegårde og Renhold

Njalsgade 17
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

biodiversitetsstrategi *Biodiversitet i København, Strategi 2022-2050*. Sammen med strategien vedtog Borgerrepræsentationen den fireårige handleplan *Handleplan 2022-2025 for Biodiversitet i København*. Handleplanen indeholder 38 initiativer, og hvert år i juni måned forelægger styregruppen for biodiversitet i København en statusredegørelse for Borgerrepræsentationen. Dette er samtidig sidste statusredegørelse for den nuværende handleplan, der udløber ved årets udgang. Den nye handleplan *2026-2029 for Biodiversitet i København* forventes fremlagt i 4. kvartal 2025.

Politisk handlerum

- Teknik- og Miljøudvalget kan henvise finansiering af en eller flere af styregruppens anbefalinger til forhandlingerne om Budget 2026.
- Ønsker udvalget at fremme yderligere initiativer fra Handleplanen for Biodiversitet, kan finansiering henvises til forhandlingerne om Budget 2026. Det fremgår af statusredegørelsen (bilag 1), at det foreløbigt er 10 af handleplanens 38 initiativer der er fuldt finansieret, mens de resterende 28 mangler finansiering helt eller delvist.

Videre proces

Når Teknik- og Miljøudvalget er orienteret, vil orienteringen blive forelagt Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen. Gennemførelse af en række af initiativerne i Handleplan for Biodiversitet afhænger af finansiering ved forhandlingerne om Budget 2026.

Rikke Skovbølling Brandt
Vicedirektør

Statusredegørelse

Om arbejdet med Københavns
biodiversitetsstrategi 2025

Bilag 1

Anbefalinger

Sammen med Københavns Kommunes biodiversitetsstrategi Biodiversitet i København – Strategi 2022-2050, blev der vedtaget en handleplan for årene 2022-2025. En række af indsætterne i handleplanen er helt eller delvist finansieret med kommunens budget for 2024.

Andre indsætter er helt eller delvist finansieret via kommunens forvaltningers basisbevillinger og endelig er der en række indsætter, der endnu ikke er finansieret. Denne statusdegørelse indeholder et overblik over status, samt anbefalinger fra den styregruppe, der driver arbejdet.

I styregruppen er Børne- og Ungdomsforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen samt Danmarks Naturfredningsforening repræsenteret.

Det er en samlet styregruppe, der anbefaler følgende med henblik på det fremadrettede arbejde med Biodiversitet i København – Strategi 2022-2050.

Fortsat fokus på oplæring og uddannelse af driftsmedarbejdere.

Arbejdet med handleplanens initiativ 1.4 Oplæring/uddannelse af medarbejdere, som arbejder med drift og pleje af de kommunale grønne arealer er påbegyndt. Børne- og Ungdomsforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen har tilsammen sendt over 200 driftsmedarbejdere på kursus i biodiversitet. Imidlertid anbefaler styregruppen at:

- Indsatsen udvides, så solide kompetencer inden for biodiversitetsområdet bliver et fast element i både oplæring af nye medarbejdere og i den løbende efteruddannelse af eksisterende medarbejdere.

Fortsat og øget fokus på at bevare eksisterende biodiversitet.

Handleplanens initiativ 1.8 At bevare og forbedre Københavns eksisterende biodiversitet er afgørende i arbejdet med at sikre biodiversiteten i København, da det netop er på de arealer, som har lang kontinuitet, at biodiversiteten trives bedst. Arbejdet med indsatsen er påbegyndt og løftes løbende i kommunen myndigheds- og naturgenopretningsarbejde. I tillæg hertil anbefaler styregruppen konkret, at:

- Der gøres en særlig indsats for at bevare biodiversiteten i de store sammenhængende grønne områder og gamle parker, da disse områder udgør grundlaget for biodiversiteten i København.
- Der afsættes midler til tværgående registrering og træpleje med

henblik på at bevare biodiversitet. Byens gamle træer er en ressource og styregruppen anbefaler, at træplejeopgaven samles, så det er én enhed, der vurderer sundhedstilstand, udarbejder plejeplaner, bestiller sikkerhedsbeskæringer m.v. på alle forvaltningers arealer for at forlænge levetiden på byens træer. Der udarbejdes et lag til Københavnerkortet på grundlag af registreringen.

Fortsat og øget fokus på samarbejdet med store grundejere.

Med Budget 2024 blev der afsat midler til handleplanens initiativ 2.12 Indgå partnerskaber med byens store grundejere m.fl. På den baggrund har Økonomiforvaltningen indgået partnerskabsaftalen Sammen om biodiversitet med en række af byens store grundejere, der alle har forpligtet sig til at arbejde med at fremme biodiversiteten på egen matrikel. Der er tale om et samarbejde, hvor sammenslutningen af grundejere (inkl. Københavns Kommune) til sammen repræsenterer af ejerne tæt på halvdelen af kommunens areal. Styregruppen anbefaler, at:

- Der afsættes midler til en fortsat udvikling af partnerskabets samarbejde om at fremme biodiversiteten.

Midler til at sikre stærkere faglig forankring, samarbejde med borgere og naturdannelse blandt byens børn og unge.

Med Budget 2024 blev der afsat midler til ansættelse af en enkelt biodiversitetskoordinator med henblik på at drive implementeringen af strategien, facilitering af

samarbejde og faglig sparring på tværs af kommunens forvaltninger, løbende dialog med byens lokaludvalg og miljøpunkter samt samarbejde med frivillige organisationer. Ét årsværk er ikke tilstrækkeligt til at løfte indsatsen og styregruppen anbefaler derfor, at:

- Der afsættes midler til ansættelse af flere biodiversitetskoordinatorer

Endvidere er en vigtig indsats i arbejdet med biodiversitet i København, at der arbejdes med børn og unges kendskab til naturen og de naturlige processer som resulterer i gode vilkår for biodiversitet. Det er en indsats, der ikke er afsat finansiering til, og styregruppen anbefaler derfor, at:

- Der afsættes midler til handleplanens initiativ 3.2 Styrke og justere eksisterende og nye undervisnings- og pædagogiske tilbud om biodiversitet og natur samt til initiativ 3.3 Sikre kompetenceudvikling og uddannelse af pædagoger, lærere og anden personel i biodiversitet.

Midler til at styrke samarbejdet med byens frivillige foreninger.

I København er byens frivillige en vigtig ressource i arbejdet med at sikre bedre vilkår for biodiversiteten. Imidlertid efterspørger byens foreninger et stærkere samarbejde og at der er én indgang for samarbejdet, med kommunen om biodiversitetsprojekter. Styregruppen anbefaler derfor at:

- Indsatsen realiseres med finansiering af initiativ 3.1 Biodiversi-

tetskoordinatorer til koordinering og udvikling af biodiversitetsindsatsen på tværs af Københavns Kommunes forvaltninger og byen.

- Der udarbejdes en procedure for enkel kommunikation med de frivillige naturplejegrupper, og der etableres et forum for erfaringsudveksling mellem de forskellige grupper.

Opgradering af Københavns Kommunes naturværksted i Utterslev Mose til biodiversitetslaboratorie.

Ud over arbejdet med initiativerne i handleplanen har Københavns Kommune eksisterende faciliteter, som i højere grad kan bringes i spil med henblik på at fremme arbejdet med biodiversitet i kommunen. En af disse faciliteter er naturværkstedet Streyf i Utterslev Mose. Streyf lånes i dag ud til aktører, der gerne vil lave naturformidling. Imidlertid er der et stort potentiale i at omdanne det til et biodiversitetslaboratorie, som – med ansatte naturvejledere – vil kunne uddanne Københavns børn og unge i natur og biodiversitet.

Styregruppen foreslår på den baggrund, at:

- Der afsættes midler til at Teknik- og Miljøforvaltningen – i samarbejde med Børne og Ungdomsforvaltningen – opgraderer naturværkstedet Streyf til et biodiversitetslaboratorie med undervisning målrettet Københavns børn og unge.

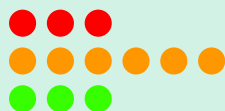
Københavns kommunes biodiversitetsstrategi er inddelt i fire temaer og under hvert tema er der i Handleplan for Biodiversitet i København 2022-25 beskrevet en række initiativer med henblik på at realisere strategien. I 2025 er status som beskrevet nedenfor:

TEMA 1

AT BEVARE OG FORBEDRE KØBENHAVNS EKSISTERENDE BIODIVERSITET

Natur som har en lang kontinuitet danner grundlag for en langt mere kompleks, interessant og rig biodiversitet end hvad vi finder på arealer, hvor naturen bærer præg af først at have indfundet sig for nyligt. Tema 1 i Københavns biodiversitetsstrategi handler derfor om at bevare og forbedre byens eksisterende biodiversitet. I Handleplan for Biodiversitet i København 2022-25 er der formuleret 12 initiativer under tema 1. Af de 12 er 3 initiativer fuldt finansieret, 6 initiativer er delvist finansieret og 3 initiativer er ikke finansieret.

Initiativer: 12

TEMA 2

AT SKABE NY BIODIVERSITET I BYEN

Hvis biodiversiteten skal have bedre vilkår i en by, der udvikler sig så hurtigt som København, er der behov for vedvarende fokus på at skabe ny natur og sikre plads til biodiversitet i byudviklingsområderne. Tema 2 i Københavns biodiversitetsstrategi handler derfor om at skabe ny biodiversitet i byen. I Handleplan for Biodiversitet i København 2022-25 er der formuleret 14 initiativer under tema 2. Af de 14 initiativer er 7 initiativer fuldt finansieret mens de øvrige 7 initiativer ikke er finansieret.

Initiativer: 14

TEMA 3

AT UNDERSTØTTE VIDEN OG UDDANNELSE OM NATUR OG BIODIVERSITET

Viden, uddannelse og adgang til naturen er vigtige forudsætninger for at kunne acceptere, passe på og understøtte biodiversiteten i København og naturdannelse er afgørende for en bred folkelig forankring af biodiversitetsdagsordenen. Tema 3 i Københavns biodiversitetsstrategi handler derfor om at understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet. I Handleplan for Biodiversitet i København 2022-25 er der formuleret 5 initiativer under tema 3. Af de 5 er 2 initiativer delvist finansieret, mens 3 initiativer ikke er finansieret.

Initiativer: 5

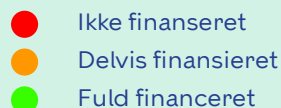

TEMA 4

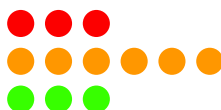
AT SKABE FRIVILLIGE FÆLLESSKABER OM BIODIVERSITET

Frivillige fællesskaber er en vigtig ressource i arbejdet med at sikre natur og biodiversitet i København og fællesskaberne bidrager til at skabe folkelig opbakning og ejerskab til arbejdet. Tema 4 i Københavns biodiversitetsstrategi handler derfor om at skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet. I Handleplan for Biodiversitet i København 2022-25 er der formuleret 7 initiativer under tema 4. Et initiativ er delvist finansieret, mens 6 initiativer ikke er finansieret.

Initiativer: 7

Initiativer: 12

Ikke finansieret
Delvis finansieret
Fuld finansieret

1.1 Kortlægning af biodiversitet i kommunale grønne arealer og byudviklingsområder.

Københavns samlede areal er blevet screenet med henblik på at identificere og udpege potentialeområder for fremme af biodiversitet. Screeningen indeholder faglige anbefalinger til, hvordan primært Københavns Kommune, men også private, statslige og almene grundejere, kan fremme biodiversiteten på deres arealer i København. På den måde skabes et fundament for, at Københavns Kommune fremadrettet kan arbejde målrettet og på et solidt fagligt grundlag for at fremme biodiversitet på tværs af byen samt på kommunale arealer.

1.2 Monitoreringsprogram (løbende og systematisk overvågning) af Københavns biodiversitet til lands og til vands.

Teknik- og Miljøforvaltningen har igangsat udarbejdelsen af en baseline til brug for den videre monitorering. Størstedelen af de nødvendige undersøgelser er udført, mens de sidste baselineundersøgelser afsluttes i løbet af sommeren 2025. Forvaltningen vil derefter udarbejde en samlet rapport, hvori alle de udførte baselineundersøgelser opsummeres. Rapporten danner grundlag for det fremadrettede arbejde med at måle på biodiversiteten i København.

1.3 Kortlægning af naturområdernes tilstand som administreres af Teknik- og Miljøforvaltningen.

Teknik- og Miljøforvaltningen kortlægger løbende tilstands-niveauet i byens naturområder, bl.a. via den løbende §3-kortlægning. Kortlægningsarbejdet indeholder anbefalinger til biodiversitetsfremmende tiltag, som koordineres med forvaltningens udmøntning af midler til naturpleje.

1.4 Oplæring/uddannelse af medarbejdere, som arbejder med drift og pleje af de kommunale grønne arealer.

Der er blevet arbejdet aktivt med oplæring af medarbejdere, som arbejder med drift og pleje af de kommunale grønne arealer. Således har ca. 150 driftsmedarbejdere fra Teknik- og Miljøforvaltningen, ca. 60 medarbejdere fra Gårdmandskorpset i Børne- og Ungdomsforvaltningen, samt ca. 5 medarbejdere fra driftsorganisationen ved

Kultur- og Fritidsforvaltningen deltaget i AMU-kursus (arbejdsmarkedsuddannelse) i biodiversitet. Midlerne hertil er fundet i forvaltningernes egen drift

1.5 Styrkelse af biodiversitet via naturpleje og naturgenopretning på kommunens eksisterende arealer.

Biodiversitet skal øges via naturpleje og genopretning af eksisterende natur på kommunens eksisterende arealer, samt via anskaffelse af maskinel, der understøtter naturnære plejemetoder, hjemmehørende arter m.m. Det indarbejdes løbende som krav i driftsplaner og ønskes i fremtidige udbud.

1.6 Transformere monokulturelle arealer til blomster- og urtedominerede enge og overdrev.

I dag slås alle §3 registrerede enge og overdrev (der ikke afgræsses med dyr) med opsamling. Herunder også enkelte arealer med fælledgræs med potentiale til at udvikle sig artsrigt. Der er gennemført flere kortlægnings- og naturpotentialet på arealer med fælledgræs, som også bliver slået med opsamling. Der er desuden anlagt blomsterenge på tværs af hele byen med både lokalt indsamlede blomsterfrø og indkøbte blomsterfrø. I 2025 påbegyndes forsøg med græssende dyr i midlertidige folde i byens parker med henblik på en bedre flora.

1.7 Genopretning og udskiftning af artsfattige og udtjente bevoksninger på TMF-arealer

Teknik- og Miljøforvaltningen har foretaget en kortlægning af vedligeholdelses efterslæbet og behovet for genopretning i parker og på kirkegårde. Det har udmøntet sig i en genopretningsplan, som indgik i forhandlingerne om Budget 25, men som ikke opnåede finansiering.

1.8 Bevarelse og beskyttelse af eksisterende naturværdier.

Arealer bl.a. med lang kontinuitet, variation og plads skal sikres og bevares. Dette sker løbende via byens planlægningsredskaber, herunder bevaring gennem lokalplaner, fredninger samt udviklingsplaner. Derudover understøttes initiativet via udmøntningen af midler i regi af initiativ 1.9.

1.9 Naturplejeindsatsen øges fra det nuværende niveau (2022) til det dobbelte i løbet af indsatsperioden.

I budget 23 blev der afsat en million kr. årligt til ekstra naturpleje. Midlerne anvendes bl.a. til udførelse af anbefalinger i naturrapporter, §3 rapporter og pleje- og udviklingsplaner, herunder rydning af krat på tilgroede overdrev, helårsgræsning, paddehuller og understøttelse af artsrigt græsland ved øget høslæt og assisteret frøspredning.

1.10 Habitatplanlægning for havn og kyst.

Livet under havoverfladen udgør en vigtig del af biodiversiteten i København. Derfor bør der - på baggrund af en kortlægning af levesteder og arter i havnen og langs kysten - udvikles en samlet habitatplan for havne- og kystområder i København.

1.11 Partnerskaber om fersk vand.

Ferskvandområderne i København er udfordret af bl.a. store mængder tilført fosfor og ophobet slam med miljøfarlige stoffer. Derfor kan der med fordel indgås partnerskaber med tekniske universiteter og tekniske skoler, med henblik på at udarbejde nye teknologier, og igangsætte forsøgsprojekter, som kan fremme biodiversiteten i byens mange søer og vandløb.

1.12 Fokus på bevaring og beskyttelse af træer i administrationsgrundlag og politikker.

Den 19. december 2023 trådte en ændring af planloven i kraft, som giver øgede muligheder for at fastlægge bestemmelser om bynatur. Der er på den baggrund igangsat en 3-årig indsats, som skal øge fokus på biodiversitet og klima i lokalplanlægninger. Derudover er Teknik- og Miljøforvaltningen ved at udarbejde en ny strategi for Bynatur, der bl.a. inkorporerer og opdaterer elementer fra kommunens træpolitik, som udløber med 2025.

2.1 Pulje til fremme af biodiversitet i kommunale bygge- og renoveringsprojekter administreret af Økonomiforvaltningen.

Puljen administreres af Københavns Ejendomme og sigter – i sammenhæng med initiativ 2.2 - mod at fremme biodiversitet i kommunale bygge-, anlægs- og renoveringsprojekter på kommunens ejendomme. Der er i alt 16 projekter, der i første runde har ansøgt og fået bevilget midler med en samlet ansøgningssum på 5.373.539 kr. De resterende midler i puljen forventes udmøntet frem mod 2027.

2.2 Pulje til biodiversitet i kommunale anlægsprojekter.

Puljen administreres af Teknik- og Miljøforvaltningens anlægsenhed og sigter – i sammenhæng med initiativ 2.1 - mod at fremme biodiversitet i kommunale bygge-, anlægs- og renoveringsprojekter i byrummet. Puljen har tildelt midler eller givet tilsagn om støtte til 14 projekter for samlet set 4.883.700 kr. De resterende midler i puljen forventes udmøntet frem mod 2027.

2.3 Inspirationskurser om biodiversitet i bygge- og anlægsprojekter.

Med henblik på at højne vidensniveauet om biodiversitet blandt relevante kommunale medarbejdere bør der oprettes kurser om biodiversitet i bygge- og anlægsprojekter på Københavns Kommunes interne e-læringsplatform KK-akademiet

2.4 Fremme biodiversitet og plads til biodiversitet i lokalplanlægningen.

Den 19. december 2023 trådte en ændring af planloven i kraft, som giver øgede muligheder for at fastlægge bestemmelser om bynatur. Der er på den baggrund igangsat en 3-årig indsats, som skal øge fokus på biodiversitet og klima i lokalplanlægninger. I tillæg hertil er der udviklet et nyt bæredygtighedsværktøj, der i højere grad inddrager hensyn til biodiversitet i lokalplanarbejdet. Det grønne kommuneplantillæg, som blev besluttet i tilknytning til vedtagelsen af Kommuneplan 2024, kan yderligere bidrage til fremme af biodiversiteten gennem lokalplanlægningen.

2.5 Biodiversitetsdagsordenen indarbejdes i Kommuneplanstrategi 2023 og i Kommuneplan 2024.

Biodiversitetsdagsordenen er indarbejdet i Kommuneplan 2024. Fokus er blandt andet på at højne biodiversiteten bedst muligt og tænke biodiversitet ind i byudviklingen, herunder også i omdannelse af arealer og i driften af arealer. I forlængelse af Kommuneplan 2024 blev det besluttet, at der skal udarbejdes et Grønt kommuneplantillæg for bynatur, herunder mulighed for principper for mere grønt og højere kvalitet af det grønne.

2.6 Biodiversitet i det kommunale byggeri (inspiration og udvikling).

Byggeaktiviteten i København er en væsentlig negativ faktor for udviklingen af byens biodiversitet. Derfor bør der iværksættes en undersøgelse af eksisterende byggerier, funktionsprogrammer, DGNB m.m. med fokus på at skabe mest biodiversitet for pengene i det kommunale byggeri.

2.7 Etablering af "sanse- eller terapihaver" med varierede beplantninger og vand.

Naturoplevelser har en væsentlig indvirkning på borgerne i Københavns helbredstilstand og kan indgå som en del af kerneydelsen til borgerne i form af etablering af sanse- eller terapihaver, stillesteder el.lign. med varieret beplantninger og vand.

2.8 Nye plejehjem med fokus på naturoplevelser.

I værdiprogram for Bystævneparken 2023-2026 er det besluttet at etablere plejehjem med fokus på beboernes mulighed for naturoplevelser (alment byggeri).

2.9 Partnerskab om havnens biodiversitet i samarbejde med bl.a. By & Havn.

Projektets formål er etablering af testprojekter, som afklarer, hvilke indsatser der kan etableres som erstatning for den påvirkning på Natura2000-området i Kalveboderne, som etablering af en stormflodssikring vil medføre. Der er udvalgt to typer af projekter. Dels et 3D-printet rev og dels et permanent stenrev i den sydlige del af havnen. Både rev og 3D-plader blev opsat i 2024. Der er planlagt monitorering årligt frem til 2026, for at se ændringer ift. baseline.

2.10 Testprojekter om naturbaseret stormflodssikring i syd/ Kalveboderne.

I forbindelse med etablering af stormflodssikring i København bør der gennemføres testprojekter af naturbaseret stormflodssikring/marine forbedringer i Natura 2000-området ved Kalveboderne.

2.11 Miljø og natur integreres i principper for nyt plejehjemsbyggeri.

Miljø og natur bør indføres i de grundlæggende politiske principper for nybyggeri af plejehjem. Disse principper skal være grundlaget for udbud af hver enkelt byggeopgave.

2.12 Indgå partnerskaber med byens store grundejere m.fl.

Partnerskabet blev etableret i 2024 og rummer 22 af byens største grundejere. Formålet er at fremme biodiversitet på arealer og bygninger og at samtænke biodiversitet på tværs af grundejeres matrikelskel. Der afholdes netværksmøder i partnerskabet 3-4 gange årligt. I juni 2025 afholdes det årlige partnerskabsmøde, hvor partnerskabskredsen gør status på deres arbejde.

2.13 Idéudviklingsprojekt om at fremme biodiversitet langs havn og kyst i overgangszoner.

Der kan med fordel gennemføres et idéudviklingsprojekt som kobles til eksisterende tiltag langs havn eller kyst for at undersøge og udvikle læring om naturbaserede løsninger, fx kobling mellem natur, sundhed, idræts- og friluftsliv, samt stormflodssikring af København mod nord. Et udviklingsprojekt kan evt. ske i samarbejde med Naturpark Nordhavn.

2.14 Biodiversitetspuljen (til borgerdrevne biodiversitetsprojekter).

Videreførelse af den borgerrettede biodiversitetspulje i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening. For at skabe mere bynatur og biodiversitet og flere naturoplevelser i byen.

● **3.1 Biodiversitetskoordinatorer til koordinering og udvikling af biodiversitetsindsatsen på tværs af Københavns Kommunes forvaltninger og byen.**

Der blev med Budget 24 afsat midler til at ansætte én biodiversitetskoordinator med henblik på arbejdet med implementering af biodiversitetsstrategien. Biodiversitetskoordinatoren skal sikre løbende koordinering og faglig sparring på tværs af forvaltninger, dialog med byens aktører, årlig afrapportering på fremdriften i arbejdet med biodiversitetsstrategien, revidering af handleplaner m.v.

● **3.2 Styrke og justere eksisterende og nye undervisnings- og pædagogiske tilbud om biodiversitet og natur.**

Mange skoler og institutioner inddrager forskellige aspekter af biodiversitet i deres pædagogiske praksis. Niveaue varierer meget i forhold til hvad de fysiske rammer giver af muligheder på deres matrikel og i lokalområdet, samt af lærernes kompetencer. For at styrke denne praksis skal udbuddet af undervisningstilbud og pædagogiske aktiviteter, der understøtter lærere og pædagogers praksis, som foregår på egen matrikel i skoler og daginstitutioners samt deres lokalområde styrkes. Herunder med fokus på i højere grad at kunne rådgive og understøtte skoler og institutioners fysiske omdannelse til mere og bedre biodiversitet.

● **3.3 Sikre kompetenceudvikling og uddannelse af pædagoger, lærere og anden personel i biodiversitet.**

For at øge børn og unges handlekompetencer om biodiversitet, er det afgørende at lærere, pædagoger og andet personale har adgang til nødvendig kompetenceudvikling. Kompetenceudviklingen skal have blik for både det pædagogiske og praktiske og bør være forankret på de lokale matrikler, så der sikres mulighed for at handle på de lokale udfordringer, så børnene bliver naturdannet og tager varer på vores biodiversitet.

● **3.4 Etablere mindre formidlings- og læringssteder langs havn og kyst.**

Med henblik på at højne naturdannelsen blandt byens borgere kan der etableres formidlings- og læringssted ved Valby Strand & Nordhavns naturpark, samt flere havneskoler i Københavns Havn for børn og unge.

● **3.5 Information og formidling om Københavns natur i det offentlige rum.**

Der skal bredt informeres til borgerne om Københavns natur og naturfremmende ændringer i driften af byens rum. Derfor har Teknik- og Miljøforvaltningen iværksat en øget indsats med skiltning i forbindelse med natur- og biodiversitetsfremmende tiltag.

● 4.1 Bydækkende kulturarrangementer med fokus på biodiversitet.

Bydækkende arrangementer kan skabe opmærksomhed omkring biodiversitet og giver borgerne mulighed for på forskellige måder at mødes omkring biodiversitet på tværs af byen. Der er udarbejdet budgetnotat på bydækkende arrangementer, men initiativet er ikke finansieret.

● 4.2 Mindst fire bydele skal have en grøn oase med høj biodiversitet i tilknytning til et kulturhus, miljøpunkt eller idrætsområde mv.

Som inspiration til borgere i København kan der oprettes grønne oaser som showcase for biodiversitet, fx Islands Brygge Kulturhus, Det Vilde Hus ved Kildevæld Kulturcenter, Humlehulen og de Fabytonske Haver ved Valby Idrætspark samt Permahaven ved Valby Kulturhus.

● 4.3 Multifunktionel beplantning.

Med henblik på at fremme eksempler på nye beplantningstyper kan der laves forsøg med beplantning ved kultur- og fritidsinstitutioner, som har fokus på spiselige planter og nektarholdige træer og buske.

● 4.4 Borgerinvolverende monitorering af biodiversitet til læring og vidensdeling.

Skoler, frivillige og naturinteresserede borgere kan involveres i Citizen Science-projekter med henblik på monitorering af biodiversitet i København.

● 4.5 Biodiversitet til velvære, stimuli og behandling af byens gamle og/eller syge mennesker.

Kontakt med natur og biodiversitet kan stimulere og skabe velvære hos gamle og syge københavnere bl.a. forebyggelse og behandling af stress og mistrivsel, træning af borgere med kræft osv. Biodiversitet kan derfor med fordel integreres i udvalgte haver ved døgntilbud og behandletilbud.

● 4.6 Tilbud til borgere i afklaring eller beskæftigelse, der har fokus på biodiversitet.

I forbindelse med beskæftigelse og integration bør antallet af tilbud, der fremmer biodiversitet, øges. Aktuelt samarbejder Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen om en indsats, hvor borgere i nyttejob medvirker til naturfremmende indsatser.

● 4.7 Frivillige naturplejefællesskaber.

Teknik- og Miljøforvaltningen understøtter frivillige naturplejefællesskaber på relevante arealer. Imidlertid kan indsatsen øges og systematiseres i højere grad.